

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 187. Materialis integritas Confessionis non est universim
necessaria, sed sola integritas formalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

Supplem. q. 8. a. 5. ad 4. Quia (teste Tridentino c. 5) constat nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quam ut quisque ea peccata confiteatur, quibus se Dominum Deum mortaliter offendisse meminert.

2288 Nec isti tenentur comparere coram Parocho, ut ipse agnoscat vultum pecoris sui. Si enim Parochus de agnoscento pecoris sui vultu sollicitus sit, inquirat causam omniæ confessionis, tuncque Parochianus respondeat immunem se esse à mortali. Ita noster Thomas à Jesu, Cardinalis de Lugo, &c.

2289 Ad 3. respondeo affirmativè. Quia præcepto annuæ confessionis non satisfit nisi confessione mortali. Quam solum Ecclesia præcipit.

2290 Ad 4. respondeo affirmativè, si aliquid mortale admittit. Est communis sententia contra nonnullos. Quia (prout libro præcedenti in simili dictum est de præcepto communionis) annus per Ecclesiam non assignatur velut terminus, ultra quem obligatio non protrahatur; sed velut spatium, ultra quod confessio non differatur; prout colligitur ex consuetudine Ecclesiæ, quæ hujus præcepti transgressorem ab excommunicatione non absolvit, nisi prius anno sequenti confiteatur.

2291 Ad 5. respondeo probabile esse quòd sic. Tum quia à viginti annis non confessus, non tenetur hoc anno confiteri vigeties. Igitur anno præterito non confessus, non tenetur hoc anno confiteri bis. Tum quia in circumstantiis, de quibus agimus, eadem materia necessaria confessionis, eodem tempore præcepta est duplici præcepto confessionis, præcepto scilicet anni præteriti, simul & præcepto anni præsentis. Dum autem contingit, eandem materiam, eodem tempore, præceptam esse duplici præcepto, unâ eademque impletione illius regulariter satisfit utrique præcepto, uti constat in recitatione Horarum, ad quam Religiosus Sacerdos, eodem tempore obligatur ex præcepto Ecclesiæ, & præcepto Regulæ.

CAPUT CLXXXVI.

Condiçiones, seu qualitates bona Confessionis.

2292 **A** S. Thoma, & Doctores passim, solent receuferi sexdecim, hiçce veribus comprehensa.

Sis simplex, humilis Confessio, pura, fidelis, Atque frequens, nuda, & discreta, libens, veracunda,

Integra, secreta, & lachrymabilis, accelerata, Fortis & accusans, & sit parère parata.

2293 Eas ad quatuor vel quinque reducit S. Carolus Borromæus, ut nimirum sit simplex, humilis, contrita, integra, parère parata.

Imprimis Confessio debet esse simplex (ait S. Antoninus 3. p. tit. 14. §. 12.) ut dicantur præciè peccata, cum circumstantiis suis, nec immisceantur superflua. Quod difficile est, & præcipuè idiotis, dicere peccata sua, quin addant multa superflua. Non tamen hoc habet vitare Confessionem, ex quo dicantur hæc intentione, ut declarent factum suum. Prudens tamen Confessor debet, quantum commode potest, hujusmodi narrationes superfluas facere resecare. Et qui indiget consolatione propter tribulationes, vel consilio propter dubia, post Confessionem factam, & absolutionem, talia dicantur, & non misceantur in Confessione, ne contritionis vim diminuant.

2294 Secundo, debet esse humilis, juxta illud Eccli. 3. Presbytero humilia animam tuam, ita scilicet ut non excuset quis peccata sua, nec ea tribuat defectui gratiæ, tentationi diabolicæ, vel proximo, qui nos ad peccatum induxerit. Quia (ut dicitur can. non est 15. q. 1.) non est quòd cuiquam

Tom. III.

nostram adscribamus erumnam, nisi nostræ voluntati. Nemo tenetur ad culpam, nisi voluntate propria deflexerit. Non habent crimen, quæ inferuntur reluctantiibus. Voluntarium sibi militem elegit Christus. Voluntarium servum sibi diabolus auctionatur: neminem jugo servitatis adstrictum possidet, nisi se prius peccatorum are ei vendiderit. Pulchrè etiam Author lib. de ver. & fals. pœnit. cap. 16. sentiat (inquit) culpam suam, nec velit excusare, ne augeat crimen, ut Adam, cui non sufficiebat peccasse, sed ampliavit crimen culpando uxorem, & culpam transferens in Autorem.

Tertiò, debet esse contrita, id est facta cum debita contritione. De qua satis actum est supra.

2295 Quarta, esse parère parata, id est facta animo parato ad obediendum Confessario in peccatorum retentione, seu absolutionis dilatione, sicut & in pœnitentiæ injunctio, præservativorumque remediorum præscriptione, juxta illud Augustini, relati can. consideret de pœnit. distinct. 5. Ponat se peccator omnino in potestate Judicis, in judicio Sacerdotis, nihil sibi reservans sui, ut omnia, eo jubente, paratus sit facere, pro reparanda anime vita, quæcumque faceret pro vitanda corporis morte; & hoc cum desiderio: quia vitam recuperat infinitam, ut Deus. Cum gaudio enim debet facere immortalis futurus, quæ faceret pro differenda morte moriturus.

2296 Quintò, debet esse integra: ut enim Tridentinum ait c. 5. unversæ Ecclesiæ semper intellexit institutam esse à Domino integram peccatorum confessionem. Est autem duplex integritas confessionis, materialis, & formalis. Materialis, in qua omnia mortalia à baptismo, vel ab ultima confessione admixta, quoad numerum, speciem, & circumstantias debitas, Sacerdoti exponuntur.

Formalis, in qua sola illa mortalia declarantur; quæ post debitum examen memoriæ occurrunt, non declaratis iis, quæ vel non occurrunt, vel juxta de causa omittuntur.

CAPUT CLXXXVII.

Materialis integritas Confessionis non est unversim necessaria, sed sola integritas formalis.

2297 **N**On nego confessionem esse debere materialiter integram, per se loquendo, & quantum moraliter possibile est (Dominus enim noster Jesus Christus . . . Sacerdotes suisque Vicarios reliquit, tanquam Præsides & Judices, ad quos omnia crimina deferantur, inquit Tridentinum loco citato) sed cum eodem Tridentino affirmo, materiale integritatem non esse unversim præceptam, nec esse necessariam, dum aliqua mortalia, post debitum examen, memoriæ non occurrunt. Quia, ut idem Concilium profequitur, constat nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quam ut quisque, postquam diligentius se excusserit, & conscientia sua sinu omnes & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliter offendisse meminert.

2298 Unde valida fructuosaque est absolutio taliter contententium, tamen aliqua mortalia ex inculcata oblivione prætermiserint. Quia, uti Tridentinum habet citato c. 5. hæc ipsa quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in unversum eadem confessione inclusa intelliguntur, ita ut indirectè simul cum confessis absolvantur.

2300 Quæ tamen clavibus postmodum subjicienda sunt, si memoriæ occurrant. Sic enim Christum instituisse scimus ex communi Ecclesiæ fideliumque sensu, necnon ex eo quòd Alexander VII. damnaverit hanc Recentiorum quorundam propositionem: peccata in confessione omisa, seu oblita, ob instans periculum vite, aut ob aliam causam, non

tenemur in sequenti confessione aperire.

2301 Tunc autem solum censetur aliquis ex inculpa-
ta oblivione aliqua mortalia præterire, dum obli-
vio non provenit ex defectu diligentis examinis
conscientiæ. Illud enim Tridentinum requirit,
cum ait: *postquam diligentius se excesserit, &c.*
Merito quidem: quo enim jure tenemur ad finem,
tenemur ad media necessaria ad finem. Medium
autem necessarium ad mortalia omnium con-
fessionem, est diligens conscientiæ examen.

2302 Tanta porro requiritur examinis diligentia,
quantam viri prudentes adhibere solent in gravi
arduoque negotio, habitâ ratione non solum tem-
poris ab ultima valida confessione transacti, sed &
1. multitudinis culparum confitendarum. 2. negotiorum
gestorum, in quibus forte quis peccaverit. 3. occasio-
num plus minusve frequentium, quæ ad varia peccata
ipsum pertrahere poterint. Quo fit, ut quibusdam
sufficiat examen brevius, in aliis requiratur prolixius,
quamvis extrema perquisitio à nemine requiratur,
sed mediocri sit satis. Hæc enim, sicut alibi, est
modus in rebus, atque extremis vitanda, maxime
scrupulosis, quibus nunquam satisfactum, quique
tam corporis quam animi vires in nimis exhausti
dissipationibus.

2303 Siquis verò discretum & debitum examen ne-
glexerit, & negligentia non modica fuerit, indignè
invalidèque ad Sacramentum accedit, nisi rursus
tas, animique stupiditas ob incapacitatem excuset,
juxta illud Catechismi Romani p. 2. c. 5. n. 42.
*Si poenitens conscientia sue latebras non satis accu-
rate perquisierit, cum tamen illud in animo haberet,
ut integre omnia peccata confiteretur, nihil opus ei
erit confessionem iterare. In quo tamen animo ad-
vertendum est, ne nimis dissolutè & remissè conscientiam
nostram scrutati simus, adeoque negligenter
peccata admisa memoriâ repetere studuerimus, ut
ne ea recordari quidem voluisse, merito videri pos-
simus. Id enim si factum fuerit, confessionem iterare
omnino oportebit.* Nisi hunc simulque contri-
tionis defectum prudens Confessarius, in chari-
tate Dei, & patientia Christi, interrogando & ad-
monendo suppleat. Ipsum quippe charitas Christi
stimulare debet, ut caveat, ne durius excipiat poe-
nitentem, sive ob dictam negligentiam; sive ob
ipsius stupiditatem, vel imperitiam; sive ob indif-
cretam malamque indolem; sive ob peccatorum
multitudinem, vel gravitatem: quin potius chari-
tate & patientiâ, quasi obstetricante manu, educat
columbarum tortuosum, id est seriam eliciat contritionem
integramque confessionem; præsertim à verecun-
dis puellis, de ultima peccati verecundi specie, &
complemento, non statim interrogando, sed velut
per cuniculos & circuitus interrogando prius de
remotis ad illud dispositionibus, paulatim deinde
ultimam speciem & consummationem attingendo.
Cavendo tamen, ne poenitentem doceat de iis
quæ ignorat.

Dixi in assertione, formalem integritatem confes-
sionis semper esse necessariam, id est semper esse neces-
sariam declarationem uni eidemque Sacerdoti om-
nium mortalium, memoriæ occurrentium, quoad
speciem, numerum, & circumstantias debitas, nisi
justa aliqua causa excuset. Cum enim ad horum
omnium confessionem poenitens omnino teneatur
(juxta Tridentinum c. 5. & can. 7.) nec Sacerdos
alioquin statum poenitentis sufficienter ag-
noscere queat; quisquis eorum aliquid voluntariè
& sine justa causa omittit, in ipsa confessione mor-
tali peccat; infructuosè proinde, invalidèque
confitetur.

2304 Primò ergo poenitens omnia mortalia confiteri
debet quoad numerum. Quem si post debitam con-
fessionem exactè non noverit, dicere debet nume-
rum verisimilem, quam exactè potest, addendo
plus minus. Quæ clausula, non ad multa, sed ad

pauca se extendit (secundum L. hæc adjectio de
verb. signific.) nec ad ea certò, sed sub dubio;
atque aded sub dubio significat, vel paulò plus,
vel paulò minus. Unde cum dubia, conscientia ut
dubia, si memoriæ postmodum occurrat ut certa,
ex postea dicendis, consistenda sint ut certa; poe-
nitens, qui duodecim fornicationes commisit, & con-
fessus est decem plus minus; cum certò confessus
non sit nisi fornicationes octo, si certò postea recor-
detur de duodecim, debet id ut certum confiteri,
saltem supplendo certam declarationem in præce-
denti confessione omissam, v. g. dicendo: *in præ-
cedenti confessione manifestavi quatuor fornicationes
sub incerto, postea memoria occurrunt ut certa.* Ita
Cardinalis de Lugo, Hortadus, Bonafpei, Ludovicus
de Scildere de princip. confic. tr. 6. n. 48.
contra Petrum Ledesma, Lopez, Bonacinam, &
alios.

Si poenitens ne quidem numerum verisimilem
exprimere queat, expidet consuetudinem, quam
magna & diuturna fuerit, quanto tempore meretrix
v. g. se prostituerit, juxta Augustinum, seu Au-
thorem lib. de ver. & fals. poenit. relatum cap. con-
sideres de poenit. dist. 5. *quantum perseveraverit,
consideres, &c.* Dicit etiam meretrix, an in magno
& populofo, an in parvo infrequentique Opido,
vel loco se prostituerit? (hinc enim peccati
frequentia notabiliter augetur vel minuitur) an &
quoties secum ipsa peccaverit? an & quoties abor-
tum procuraverit? an peccaverit cum personis li-
gatis vinculo matrimonii, vel voto castitatis? an
cum patre simul & filio, vel cum pleribus fratribus
an coierit contra naturam? quoties illa perpetrare
soleret in mente? quoties in hebdomada? quoties
in die? ut sic, pro posse, numerum exprimat for-
nicationum, adulteriorum, sacrilegiorum, ince-
stuum, & peccatorum contra naturam.

Secundo poenitens confiteri debet omnia mor-
talia secundum speciem suas (non phycas, sed
morales) ac per consequens. Tertio etiam eas
circumstantias, quæ speciem peccati mutant, prout
idem Concilium declarat citato c. 5.

Nec ab eo excusatur, qui speciem, vel circum-
stantiam specificam peccati sui confiteri nequit,
nisi manifestatâ personâ complexi sui. Tunc enim
in tantum exprimi debet complex, in quantum
necesse est ad confessionis integritatem. Hæc est
Theologorum præcipuorum longè communissima
sententia, inquit Morinus lib. 1. de poenit. c. 16.
n. 10. Hæc (addo ego) doctrina Sanctorum. Ita
enim S. Bernardus in Formula bonæ vitæ, dicens:
*De nullo profusè finistrè loquaris, nisi in confessio-
ne, & hoc, ubi non potes aliter manifestare pecca-
tum tuum.* Ita S. Thomas opusc. 33. alias 12. ad
Lectorem Bisuntinum: *Prodere crimen alterius,
& ledere famam, est peccatum, quod maxime vitan-
dum est in confessione. Si tamen speciem
peccati exprimere poenitens non possit, nisi ex-
primendo personam, cum qua peccavit, puta si cum
sorore concubuit, necesse est ut exprimendo peccati
speciem, exprimas personam. Sed si fieri potest, de-
bet querere saltem Confessorem, qui personam sororis
poenitens non cognoscat.* Similia habet in 4. dist.
16. q. 3. ad 2. questiuone 5. ad 5. Ita etiam S. Bo-
naventura in 4. dist. 21. 2. p. ad 1. q. 3. & 10. 1.
opusc. tr. de modo confitendi. Et S. Raymondus
l. 3. cap. de poenit. & remiss. §. 24. dicens: *quod
tunc non est dicendus proditor: quia non dicit ut
alium prodas, vel graves, sed ut se liberet. Quod
aliis facere non potest.* Ita quoque S. Antoninus
3. p. tit. 14. c. 19. & S. Thomas Villanovanus conc.
in Dom. 4. Quadragesimæ, neminem in Confes-
sione prodas, neminem accusas, nisi peccati tui cir-
cumstantia necessario confitenda requiratur. Idem tra-
dunt Altifidiorensis, Henricus de Gandavo, A-
lexander de Ales, Durandus, Paladanus, Ger-

son, Almainus, Gabriel, Sylvester, Adrianus VI. Cajetanus, Rosella, Petrus & Dominicus Soto, Suarez, Coninck, Vasquez, Tannerus, quos citatos sequitur Morinus ubi supra. Ita etiam Joannes Major in 4. distinct. 17. q. 15. Hollen-
 2309 is de poenit. & remiss. c. omnes num. 22.

Et quidni poenitens tunc possit & deberet complicis personam manifestare, ut peccatum suum confiteretur integrè, illudque integrè confitendo plenam suorum peccatorum remissionem consequeretur? Ne (inquis) complicem diffamet, ipsique apud Confessarium detrahat. Verùm cum varii sint casus, in quibus homo non detrahit proximo, nec ipsum injustè diffamat, tamen peccatum ipsum manifestet; non est cur in casu nostro, potius quàm in istis, proximi detractor, seu injustus diffamator habendus sit. Neque enim manifestatio peccati complicis ex tam legitima causa, detractio est, vel diffamatio injusta. Cum inter legitimas causas nonnullae sint minoris, vel certè non majoris momenti, quàm sit integritas Confessionis, ut constat ex dictis to. 2. circa octavum Decalogi præceptum. Et si occultum proximi peccatum consanguineo, affini, amico sine injuria revelem, ut ab ipsis damnum avertam; quidni & Confessario, ut à propriis peccatis liberer, per integram eorum confessionem? Si denique legitima causa manifestandi Confessario peccatum occultum complicis est sola utilitas mea, v.g. ut Confessarii consiliis, ab importunis personæ complicis suggestionibus liberer: quidni similiter legitima causa sit necessitas mea, ut peccatum meum integrè manifestem, manifestandoque integrè remissionis beneficio perfruar?

Denique, ne cui dubium superfit, veteris ac modernæ Ecclesiæ praxis, decem & amplius sæculorum, apertè ostendit complicis manifestationem, in casu nostro, nec illicitam esse, nec injustam; quin potius necessariam. Moderna quidem quia persona à Confessario sollicitata, à SS. Pontificibus jubetur sollicitantem denuntiare. Veteris autem: quia juxta antiquos Canones Poenitentiales, rei fornicationis, vel adulterii, vel sodomia, cum matre, sorore, fratre, uxore, de circumstantiis istis interrogarentur, proque circumstantiarum istarum varietate variè poenitere juberentur, prout ex S. Basilio, Poenitentiali Romano, Burcardo, Ivone, Concilio Triburienti, Wormaciensi, Arverneni, Tarontensi, Moguntino, Beda, & Theodoro Cantuariensi, Morinus ostendit citato lib. 2. c. 12.

Juxta sanctum tamen Antoninum loco citato, Confessor non debet interrogare specificationem personæ, cum qua poenitens peccavit, nisi in quantum esse circumstantia necessaria dicit; tamen possit & debeat interrogare, dum est circumstantia ejusmodi. Quod ex multiplici capite contingere sapienter observat Hennebellus in Systemate Sacram. Poenit. §. 7. 1.º ad integritatem confessionis, quando poenitens aliter peccati sui speciem explicare nequit, nec adire Confessarium, cui complex, vel poenitens ignotus sit, nec confessionem suam differre in illud tempus, vel locum, quo talem Confessarium nanciscatur. 2.º ut convenientia suggerantur media, quibus poenitens à proxima occasione peccati liberetur. 3.º ut poenitens doceatur, quâ ratione satisfacere possit debito charitatis vel justitiæ, quo tenetur avertenda gravia mala, vel complici, vel alicui tertio, vel ipsi etiam Communitati, aut Republicæ imminencia.

Etiam si tamen manifestatio personæ complicis, neque ex illis causis, neque ex similibus foret circumstantia necessaria dicit: si equidem foret valde utilis, vel poenitenti (v.g. ut consiliis & monitis Confessarii adjuvaretur contra importunas complicis suggestiones) vel complici, vel utrique, vel

etiam bono communi, interrogaretque Confessarius ex charitate, non ex curiositate, volens prodesse, non obesse, licita foret interrogatio, saltem si nulla inde mala aliunde imminerent, v.g. nulla irreverentia Sacramenti, nulla vel in speciem fractio sigilli. Hæc est omnium propè Doctorem sententia, inquit Morinus loco citato c. 16. n. 9. nominatim referens Sylvestrum, Angelum, Medinam, Navarum, & Suarez disp. 34. sect. 1. ubi ad idem profert ingentem Scholasticorum antiquorum & recentiorum turbam, præclarasque reddit hujus licentiæ rationes. Imò D. Antoninus ibidem existimat complicem licitè manifestari Confessario, solum ut Confessarius pro complice Deum precetur, præsertim si Confessarius vir sanctus habeatur. Quod tamen minus videtur admitendum: cum notitia complicis necessaria non sit ad orandum pro ipso.

CAPUT CLXXXVIII.

Ad Confessionem formaliter integram, præter declarationem circumstantiarum variantium speciem, necessaria est declaratio circumstantiarum notabiliter aggravantium intra eandem speciem.

Ita Catechismus Romanus p. 2. c. 5. n. 41. his verbis: neque verò solum peccata gravia narrando explicare oportet, verùm etiam illa que nunquidque peccatum circumstant, & pravitatem valde augent. Sic Catechismus exemplificans in forto: si quis auream nummum fuerit, levius omnino peccat, quàm qui centum, vel ducentos, vel ingentem aliquam auri vim. Hæc igitur enumeranda sunt. Quæ verò pravitatem rei magnoperè non augent, sine crimine omitti possunt. Ita etiam S. Carolus Borromeus Actor. p. 4. de Instruēt. Confessar. Confessarius esse debet instructus, quoniam sint circumstantiæ peccati mutant speciem; quæ notabiliter aggravantes. Quia tam ista quàm illa circumstantiæ necessario explicandæ sunt in confessione. Ita denique Aletius, Richardus, Resolutus, Doctor noster Baconius, Aureolus, Major, Victoria, Cajetanus, Dominicus Soto, Melchior Canus, Bannez, Suarez, Sanchez, Sylvius, Vincentius Baronius, Hennequierus, Bonasperi, alique non pauci.

Proferuntur quidem in contrarium S. Thomas, S. Bonaventura, Albertus Magnus, alique Veteres. Sed Vincentius Baronius disp. 2. contra Amadeum sect. 3. a. 2. §. 2. post Suarezium demonstrat, D. Thomam ab assertionem nostram non dissentire, quoad circumstantias idoneas ad novum peccatum mortale constituendum: quavis enim non constituant novum peccatum mortale formaliter; constituant virtualiter & æquipollenter, seu æquipollenter; & nihil refert, quid de æquipollentibus fiat. Doctores ex l. fin. ff. mandati. Et fuse Gutierrez l. 3. qq. præctice civilium q. 15. n. 18. De iis proinde circumstantiis, speciem minime mutantibus; loquitur S. Thomas, quæ novum mortale peccatum nec formaliter, nec æquipollenter constituunt. Eodemque sensu loqui censetur Albertus Magnus, Bonaventura, alique Veteres. Maxime cum à plerisque eorum aliter sumantur voces istæ, mutant speciem, quàm à Modernis accipiuntur. Dicuntur enim circumstantiæ ista mutare speciem, quæ malitiam addunt mortalem. Testis est doctissimus Molanus in Compendio Theologiæ suæ Practicæ tr. 1. c. 10. ubi sic: sunt denique circumstantiæ aggravantes, de quibus explicandæ sunt, quæ speciem peccati mutant. ... Dicitur omnis circumstantia speciem mutare, ut Adrianus explicuit, quæ novam culpæ mortalis rationem adducit.